

Пенсійна система Канади

1. Пенсійна система Канади
2. Розміщення активів пенсійних фондів
3. Нагляд у сфері пенсійного забезпечення
4. Ресурси

Канада займає четверте місце у світі після США, Японії і Великобританії за обсягом пенсійних активів. Близько 150 пенсійних фондів надають свої послуги, їх нагромадження на кінець 2003 року склали 661 мільярд доларів.

Пенсійна система Канади

Пенсійна система Канади має три рівні:

- Державна пенсія (пенсія за віком);
- Накопичувальна трудова пенсія (канадський пенсійний план);
- Індивідуальні пенсійні програми.

Пенсія за віком (Old Age Security) – є основною пенсією, що дається практично всім особам з 65 років і старше, що прожили в Канаді визначену кількість років. Як правило, для того, щоб одержати таку пенсію, крім досягнення визначеного віку, необхідно прожити на території Канади принаймні 10 років після повноліття.

Величина одержуваної пенсії залежить від кількості років, прожитих у Канаді після повноліття. Повну пенсію одержують ті, хто прожив у Канаді принаймні 40 років. Люди, що прожили в Канаді меншу кількість років, мають право на часткову пенсію. Розмір основної пенсії за віком дорівнює приблизно \$440 на місяць. Якщо до моменту закінчення трудової діяльності людина має низький прибуток або не має його зовсім, крім основної пенсії, вона має право на так звану гарантовану надбавку до доходу. Гарантована надбавка до доходу додається до основної місячної пенсії. Максимальний розмір таких надбавок дорівнює приблизно \$500.

У разі, коли загальний індивідуальний дохід перевищує встановлений поріг (у 2001 році він склав \$55,309), основна пенсія буде скорочена. Цей поріг щорічно змінюється під впливом інфляції. Близько 5% пенсіонерів у Канаді одержують неповну основну пенсію, і тільки 2% втрачають пенсію цілком.

Розміри державних пенсій і гарантованих надбавок до доходу переглядаються в зв'язку з інфляцією кожні три місяці.

Канадський пенсійний план (The Canada Pension Plan - CPP) передбачає здійснення щомісячних пенсійних виплат людям, що працювали і робили виплати за таким планом. Внески в накопичувальну систему роблять як роботодавці, так і самі працівники. Розмір внесків дорівнює 3,9% від заробітної плати. При цьому роботодавець, що здійснює такі внески, установлює ряд умов такому працівникові (умови в більшості випадків стосуються розпорядження накопичених засобів у випадку звільнення співробітника, умов нарахування бонусів і т.д.), при яких здійснюватимуться такі внески на його рахунок.

Існує кілька видів таких пенсійних планів:

1. Мандатні ("передоручені") професійні пенсійні плани (Mandated Occupational Pension Plans), згідно з якими роботодавці або професійні суспільства мають можливість організувати пенсійні плани, але не зобов'язані цього робити. Також, участь у даних планах з боку працівників добровільна. Роботодавець, що організував план, зобов'язаний робити внески в нього.
2. Мандатні персональні пенсійні плани (Mandated Personal Pension Plans), за якими персональні плани можуть бути створені роботодавцями, що можуть брати участь у внесках (наприклад, вносити 50% від внеску працівника в план).

3. Додаткові професійні пенсійні плани можуть створюватись роботодавцями і профспілками як для державних службовців, так і в приватному секторі. Плани можуть бути організовані як із встановленими внесками, так і встановленими виплатами.

Такі плани працюють у той же час, як і страхові плани, забезпечуючи допомогу з непрацездатності і втрати годувальника. Внесок у CPP розраховується, як відсоток від доходу (при цьому враховуються мінімальні і максимальні ставки доходів, установлені державою для цих цілей). У 2001 році ці значення були рівні \$3,500 і \$38,300 відповідно. При цьому досить гнучка система розрахунків індивідуальних доходів протягом трудової діяльності.

Максимальний розмір такої пенсії становить \$755 на місяць, якщо її взяли в 65 років.

Звичайний вік для одержання CPP пенсії - 65 років. Однак, можна почати одержувати пенсію в проміжку від 60 до 70 років. При виході на пенсію до 65 років людина повинна кинути роботу або заробляти менше максимально припустимої суми для необхідного періоду часу. Якщо людина йде на пенсію раніше, пенсія скорочуватиметься на 0.5% кожен місяць, поки він не досягне 65 років. У разі відходу на пенсію після 65 років, це збільшує пенсію на 0.5% за кожен пророблений місяць після 65 років - до 70-річного віку.

Щомісячна CPP пенсія також підлягає перерахунку в зв'язку з інфляцією, однак, на відміну від державних пенсій і гарантованих надбавок – раз на рік у січні місяці.

У світлі проведеної пенсійної реформи в Україні й увазі, що приділяється, третьому рівневі пенсійної системи (недержавним пенсійним фондам), розглянемо пристрій і функціонування цього рівня в Канаді більш докладно.

Отже, індивідуальні пенсійні програми відкривають на додаток до двох державних програм. У Канаді такі програми називаються Registered Retirement Savings Plan (RRSP).

З 32-мільйонного населення Канади свої індивідуальні пенсійні програми мають близько 8 мільйонів чоловік.

За індивідуальною пенсійною програмою дозволяється вносити до 18% від доходу за попередній рік, максимально до \$15,500 (сума дозволеного внеску збільшена в 2004 році, у наступні роки планується збільшити цю цифру до \$18,000). При цьому якщо роботодавець робить відрахування в другий рівень, то індивідуальний RRSP ліміт скорочується. Слід зазначити, що у разі, якщо протягом року людина вносить тільки частину максимальної суми у свій RRSP, то залишок цієї суми можна перенести на майбутній рік.

Вносити кошти за індивідуальною програмою можна аж до досягнення 69 років. Після необхідно перевести всі накопичені засоби в так званий Registered Retirement Income Fund, з якого надалі одержувати пенсійні виплати, або придбати ануїтет. Ще одним варіантом є зняття всієї накопиченої суми відразу. Але, як буде видно далі, це найбільш економічно не вигідний варіант.

Усі пенсійні виплати, що одержує людина по досягненню пенсійного віку, оподатковуються (виняток становить лише гарантована надбавка до доходу). Ставка податку залежить від величини доходу і коливається від нульової ставки до 46% (слід зазначити, що адміністративний устрій Канади такий, що в різних провінціях можуть бути також додаткові податки). Що стосується процентних ставок при знятті пенсійних накопичень, то вони такі: при знятті суми менш 5000 доларів - 10%, менш 15000 доларів - 20%, суми, що перевищують 15000 доларів, оподатковуються за ставкою в 30%.

Розміщення активів пенсійних фондів

Станом на кінець 2003 року активи пенсійних фондів Канади склали 661 млрд. доларів США.

Згідно з даними Асоціації пенсійних інвестицій Канади (PIAC) пенсійні фонди в 2004 році трохи поліпшили свої показники щодо попередніх декількох років.

	Рік				
	1999	2000	2001	2002	2003
Сукупні активи, \$млн.¹	510,409.6	554,052.7	528,460.8	536,910.0	595,450.1

Приблизно 48% активів пенсійних фондів розміщені в цінних паперах, 44% – в облігації і 8% – в інші інструменти.

Слід зазначити, що кінець 2003 і початок 2004 року були переломними для пенсійних фондів – після декількох невдалих років, управляючі пенсійними активами змогли досягнути позитивних результатів.

Лише переглянувши свої портфелі і зменшивши в них частку американських цінних паперів, пенсійні фонди цього року змогли вийти на беззбитковий рівень і дещо збільшити свої активи. Падіння курсу долара на світових ринках з одночасним зміцненням канадського долара дещо знизили прибутковість тих пенсійних фондів, чії активи розміщалися в доларових активах і американських цінних паперах.

За прогнозами компаній (треба сказати досить оптимістичними), що здійснюють управління активами, у наступні п'ять років прибутковість від розміщення активами передбачається бути такою:

прибутковість від канадських цінних паперів - на рівні 8.2 %;

незважаючи на втрати, понесені на американському фондовому ринку, прибутковість від американських цінних паперів очікується на рівні 8.9%, від інших іноземних цінних паперів - 8.8%, від цінних паперів, що не котируються на фондовій біржі - 11.7%;

прибутковість від інвестування в нерухомість - 7.9%;

хедж фонди - 8.7%.

Сьогодні пенсійні фонди Канади переживають не кращі свої часи. Основне питання, що перед ними зараз постає, це так званий коефіцієнт платоспроможності, іншими словами співвідношення майбутніх активів і зобов'язань по виплатах пенсій. У 2003 році цей коефіцієнт дорівнював 95%. На тлі низьких процентних ставок і млявого ринку – не дуже обнадійливий. Для порівняння, цей же показник у 2000 році, коли фінансові ринки були на зльоті, становив 112%.

Відповідно до дослідження, у Канаді понад 70 пенсійних фондів, чії активи перевищують 1 мільярд доларів (у тому числі деякі фонди, пенсійні плани яких передбачають прибутковість, прив'язану до інфляції), при цьому в десяти з цих фондів коефіцієнт платоспроможності дорівнює 90%.

Нагляд у сфері пенсійного забезпечення

Нагляд за фінансовими ринками в Канаді здійснює Комісія з нагляду за фінансовими установами (Office of the Superintendent of Financial Institutions (OSFI)). Комісія працює з 1987 року, підзвітна Міністрові фінансів країни і здійснює нагляд за банківськими установами, страховими компаніями, кредитними компаніями, довірчими суспільствами, пенсійними фондами й іншими фінансовими компаніями.

Пенсійні плани регулюються Федеральним законом про прибутковий податок (Income Tax Act), а також регулюючими законами в кожній із провінцій Канади. Загальнонаціональні пенсійні плани регулюються Законом про пенсійні стандарти (Pension Benefits Standards Act). Що стосується регулювання третього рівня пенсійного

¹ Сукупні активи пенсійних фондів – членів PIAC.

забезпечення, то він регулюється Федеральним законом про прибутковий податок, а також Комісією з нагляду за фінансовими установами (OSFI).

Крім цього існує кілька асоціацій. У їхньому числі: Асоціація пенсійних інвестицій Канади (PIAC), членами якої є 135 найбільших пенсійних фондів, активи кожного з яких перевищують 500 млн. доларів США; Асоціація управління пенсійними активами Канади (ACPM), що поєднує як компанії так і окремих осіб (консультанти, представники профспілок і т.д.). Асоціації проводять щорічні конференції, здійснюють дослідження ринку пенсійного забезпечення, акумулюють інформаційні ресурси по галузі і складають статистичні бази даних.

Ресурси

<http://www.osfi-bsif.gc.ca> - сайт державного регулятора Комісії з нагляду за фінансовими установами ;

<http://www.piacweb.org> - Асоціація пенсійних інвестицій Канади (PIAC);

<http://www.acpm-acarr.com> - Асоціація управління пенсійними активами Канади (ACPM);

<http://www.sdc.gc.ca> - Департамент соціального розвитку Канади

<http://www.statcan.ca> - статистична інформація про соціальне й економічне життя Канади;

<http://www.merceric.com> - Mercer Investment Consulting

<http://www.ipe.com> - Investment & Pensions Europe magazine